

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Оніщик Ю. В.

ВСТУП

Протилежність публічного та приватного інтересу у сфері публічно-правового регулювання зумовлює конфлікти між владними та підвладними суб'єктами правових відносин. Це, у свою чергу, спричиняє виникнення публічно-правового спору, що об'єктивно зумовлено правовою природою публічних правовідносин. Найбільш дієвим способом розв'язання публічно-правових спорів є їх вирішення в порядку адміністративного судочинства¹.

Адміністративне судочинство є самостійним видом правосуддя і спрямоване на вирішення публічно-правових спорів. Відповідно до ч. 1 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень². На відміну від інших видів юридичного процесу адміністративне судочинство не обмежується розглядом і вирішенням справ адміністративно-правового характеру, але й обслуговує деякі інші галузеві правовідносини (фінансового, митного, земельного і іншого характеру), ліквідовуючи у них конфлікти, але за обов'язкової умови – присутності у них суб'єкта владних повноважень, який здійснює у цих відносинах свої владні управлінські функції³.

Зважаючи на специфічність адміністративних процесуальних відносин та публічно-правових спорів учасники адміністративних справ потребують професійної правничої допомоги. Згідно ст. 59 Конституції України кожен має право на професійну правничу допомогу та можливість вільного вибору захисника⁴. Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура⁵ – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на

¹ Провадження у справах з митних спорів в адміністративному судочинстві України: монографія / Ю. В. Оніщик, М. М. Толстолуцька; за ред. д-ра юрид. наук, професора Ю. В. Оніщика. Херсон: Олді+, 2022. С. 4.

² Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

³ Бітов А.І. Характеристика процесуальної форми адміністративного судочинства. Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 46. С. 335.

⁴ Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

⁵ Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»⁶. Адвокатуру України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність⁷. У ст. 16 КАС України встановлено, що учасники справи мають право користуватися правничою допомогою, а представництво в суді, як вид правничої допомоги, здійснюється виключно адвокатом (професійна правнича допомога), крім випадків, встановлених законом⁸.

Незважаючи на важливе місце, яке відводиться інституту адвокатури під час здійснення професійної правничої допомоги у сфері публічних правових відносин, чинне законодавство не врегульовує належним чином особливості участі адвоката в адміністративному судочинстві, що зумовлює наукового осмислення правових засад діяльності адвоката в адміністративному судочинстві.

1. Адвокат як захисник в адміністративному судочинстві

Одним із видів адвокатської діяльності є захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Згідно ст. 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) у розгляді справи про адміністративне правопорушення може брати участь адвокат. Повноваження адвоката на участь у розгляді справи підтверджуються довірєністю на ведення справи, посвідченою нотаріусом або посадовою особою, якій відповідно до закону надано право посвідчувати довірєності, або ордером чи дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або договором про надання правової допомоги. До ордера обов'язково додається витяг з договору, в якому зазначаються повноваження адвоката або обмеження його прав на вчинення окремих дій як захисника. Витяг засвідчується підписами сторін. Якщо особа є суб'єктом права на безоплатну вторинну правову допомогу, у розгляді справи про адміністративне правопорушення може брати участь адвокат, який призначений Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Повноваження адвоката, призначеного Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, підтверджуються дорученням, що видається Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги⁹.

Різновидом справ про адміністративні правопорушення є справи про порушення митних правил. До осіб, які беруть участь у провадженні у справах

⁶ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

⁷ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

⁸ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

⁹ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>.

про порушення митних правил, віднесено захисників. У ст. 500 Митного кодексу України встановлено, що захисником є особа, яка в порядку, встановленому законом, уповноважена здійснювати захист прав і законних інтересів особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, а у разі необхідності – свідка та надавати їм необхідну юридичну допомогу. Повноваження адвоката як захисника на участь у справі підтверджується документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Захисник допускається до участі у справі на будь-якій стадії провадження¹⁰.

Притягнення осіб до адміністративної відповідальності відбувається шляхом винесення постанов в залежності від виду правопорушення як уповноваженими органами, так і судом. Згідно ст. 288 КУпАП постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному КАС України, з особливостями, встановленими КУпАП¹¹. У ч. 1 ст. 20 КАС України встановлено, що місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності¹². Відповідно до ч. 1 ст. 286 та ч. 1 ст. 288 КАС України адміністративна справа з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності вирішується місцевими загальними судами як адміністративними судами¹³. Звідси слідує, що якщо притягнення особи до адміністративної відповідальності здійснювалося суб'єктом владних повноважень, то постанову у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена до адміністративного суду першої інстанції.

Отже, адвокат як захисник, може оскаржити постанову про адміністративне правопорушення суб'єкта владних повноважень до адміністративного суду. Такі справи розглядаються і вирішуються в порядку адміністративного судочинства з урахуванням як норм КУпАП, так і норм КАС України.

Необхідно зазначити, що участь адвоката у справах про адміністративні правопорушення в порядку адміністративного судочинства, потребує суттєвого узгодження як норм КУпАП, так і норм КАС України, оскільки такі публічно-правові спори розглядаються і вирішуються на підставі норм законодавства про адміністративне судочинство шляхом вивчення

¹⁰ Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

¹¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>.

¹² Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

¹³ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

дотримання вимог законодавства про адміністративні правопорушення суб'єктом владних повноважень. Існують законодавчі недоліки (наприклад, права захисника мають бути чітко визначені; адвокат у справах про адміністративні правопорушення (порушення митних правил) повинен здійснювати захист (і тільки у цій формі) виключно щодо особи, яка притягується до адміністративної відповідальності; єдиний підхід щодо підтвердження повноважень адвоката тощо), які підлягають усуненню шляхом внесення відповідних змін до КУпАП, Митного кодексу України та КАС України, щодо діяльності адвоката як захисника.

2. Адвокат як представник в адміністративному судочинстві

Серед видів адвокатської діяльності законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність до представництва відносить: представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні; представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства, а також в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами; представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах, якщо інше не встановлено законодавством іноземних держав, статутними документами міжнародних судових органів та інших міжнародних організацій або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України¹⁴.

Згідно ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» представництво – це вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні реалізації прав і обов'язків клієнта в цивільному, господарському, адміністративному та конституційному судочинстві, в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами, прав і обов'язків потерпілого під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні¹⁵.

У юридичній літературі відмічається, що нині існує два підходи до визначення адміністративного представництва: 1) це правовідносини, в результаті яких одна особа, представляючи іншу в межах своїх повноважень, здійснює процесуальні дії; 2) вчинення процесуальних дій, вчинених особою, наділеною певними повноваженнями, від імені іншої особи та в її інтересах. Тобто в першому випадку представництво розглядається за допомогою правовідносин, в другому – процесуальної діяльності самого представника. Розглядаючи представництво в адміністративному судочинстві як систему

¹⁴ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

¹⁵ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

процесуальних дій, слід зазначити, що представник виступає активним учасником судового процесу, а його діяльність спрямовується на одержання найкращого правового результату для довірителя. Результатом дій представника можуть бути зміна чи припинення, а також виникнення та реалізація процесуальних прав й обов'язків особи, яку представляє. Проте, такий підхід має ряд недоліків. Зокрема, дозволяє розглядати лише зовнішні явища та врегульовані нормативно відносини, нехтуючи суттю представництва та його місцем в правовій системі. Також такий підхід не дозволяє врахувати зміст самих правовідносин, які відбуваються між представником та особою, які він представляє, чи між представником та судом. Інший підхід дозволяє розглядати правозаступництво як наявність відносин між представником й особою та між представником і судом, проте, не враховує, що окрім процесуальних правовідносин, де суд є обов'язковим елементом, є й інші, а отже не є вичерпним. Таким чином, представництво в адміністративному судочинстві доцільно визначати як сукупність трьох елементів, об'єднаних в один інститут: дій, норм та правовідносин¹⁶.

Ознаками представництва є те, що: 1) представник завжди виступає від імені та в інтересах особи, яку він представляє; 2) представник є юридично заінтересованою у результатах розгляду справи особою (як правило, особою, яка бере участь у справі); 3) виходячи з того, що він є заінтересованою у розгляді справи особою, він має як загальні права та обов'язки таких заінтересованих осіб, так і ті, що характеризують його спеціальний процесуально-правовий статус; 4) особа, яку представляє представник, залишається учасником процесу зі всіма належними їй загальними і спеціальними процесуальними правами та обов'язками, як у випадку, коли вона безпосередньо бере участь у судових засіданнях чи при вчиненні процесуальних дій, так і тоді, коли вона такої участі не бере; 5) процесуальні дії представника породжують правові наслідки для особи, яку він представляє, за умови, що представник діє у межах наданих йому цією особою або законом повноважень. Ці ознаки можуть різнитися у тих чи інших видах судочинства чи юридичних процесах, однак загалом цілком повно характеризують особливості представництва, яке здійснює й адвокат¹⁷.

У ч. 1 ст. 55 КАС України встановлено, що сторона, третя особа в адміністративній справі, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника¹⁸. Представником в суді може бути адвокат, який діє від імені свого клієнта. Повноваження адвоката як представника підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і

¹⁶ Лисенко Ю.О. Представництво в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2018. С. 43-44.

¹⁷ Бакаєнова Н.М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. 213-214 с.

¹⁸ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

адвокатську діяльність»¹⁹. Отже, адвокат як представник набуває права звернення до адміністративного суду, реалізуючи його від імені особи, законні права та інтереси якої він представляє в адміністративному судовому процесі. При цьому участь представника у судовій справі не обмежує особу, яку він представляє, у праві особисто брати участь у процесі²⁰.

Відповідно до ч. 1 ст. 60 КАС України адвокат як представник, який має повноваження на ведення справи в суді, здійснює від імені особи, яку він представляє, її процесуальні права та обов'язки²¹. Основні права та обов'язки адвоката в адміністративному судочинстві визначені у ст. ст. 44, 47 КАС України.

Права адвоката як представника в адміністративному судочинстві являють собою закріплені в чинному законодавстві та гарантовані державою суб'єктивні можливості, якими він (тобто адвокат) володіє і може скористатися як суб'єкт, що здійснює процесуальне представництво фізичних та (або) юридичних осіб у адміністративному судочинстві, а також надає їм іншу правову допомогу у зв'язку з їхньою участю в зазначеному процесі²².

Адвокат в адміністративному судочинстві має право: 1) ознайомлюватися з матеріалами справи, робити з них витяги, копії, одержувати копії судових рішень; 2) подавати докази; брати участь у судових засіданнях, якщо інше не визначено законом; брати участь у дослідженні доказів; ставити питання іншим учасникам справи, а також свідкам, експертам, спеціалістам; 3) подавати заяви та клопотання, надавати пояснення суду, наводити свої доводи, міркування щодо питань, які виникають під час судового розгляду, і заперечення проти заяв, клопотань, доводів і міркувань інших осіб; 4) ознайомлюватися з протоколом судового засідання, записом фіксування судового засідання технічними засобами, робити з них копії, подавати письмові зауваження з приводу їх неправильності чи неповноти; 5) оскаржувати судові рішення у визначених законом випадках; 6) користуватися іншими визначеними законом процесуальними правами; 7) на будь-якій стадії судового процесу відмовитися від позову; 8) збільшити або зменшити розмір позовних вимог шляхом подання письмової заяви до закінчення підготовчого засідання або не пізніше ніж за п'ять днів до першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження; 9) визнати позов повністю або частково, подати відзив на позовну заяву; 10) досягнути примирення, у тому числі шляхом

¹⁹ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

²⁰ Лисенко Ю.О. Представництво в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2018. С. 43-44.

²¹ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

²² Бережна Є.В. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. С. 17.

медіації, на будь-якій стадії судового процесу, що є підставою для закриття провадження в адміністративній справі²³.

Обов'язки адвоката як представника в адміністративному судочинстві являють собою міру поведінки, що вимагається від нього процесуальним законодавством і є необхідною для: по-перше, забезпечення належної реалізації іншими учасниками процесу своїх процесуальних прав та повноважень; по-друге, забезпечення своєчасного, об'єктивного та всебічного розгляду справи; по-третє, забезпечення режиму законності під час адміністративного судочинства. Обґрунтовано, що в цілому обов'язки адвоката як учасника адміністративного процесу полягають у такому: 1) по відношенню до інших учасників справи: поважати честь та гідність, права та свободи інших учасників процесу; надавати коментарі, відповіді на адресовані їм запитання, що стосуються справи; 2) по відношенню до суду: поважно ставитися до суду; належним чином здійснювати свої повноваження, тобто в суворій відповідності до вимог закону та вказівок суду, наданих у межах його повноважень; всіляко сприяти справедливому, об'єктивному, неупередженому та своєчасному вирішенню справи²⁴.

Адвокат в адміністративному судочинстві зобов'язаний: 1) виявляти повагу до суду та до інших учасників судового процесу; 2) сприяти своєчасному, всебічному, повному та об'єктивному встановленню всіх обставин справи; 3) з'являтися в судові засідання за викликом суду, якщо їх явка визнана судом обов'язковою; 4) подавати наявні у них докази в порядку та строки, встановлені законом або судом, не приховувати докази; 5) надавати суду повні і достовірні пояснення з питань, які ставляться судом, а також учасниками справи в судовому засіданні; 6) виконувати процесуальні дії у встановлені законом або судом строки; 7) виконувати інші процесуальні обов'язки, визначені законом або судом²⁵.

Отже, адвокат як представник в адміністративному судочинстві є особою, яка вчиняє процесуальні дії в межах наданих йому повноважень від імені та в інтересах клієнта.

3. Консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства

Не менш важливим, ніж представництво клієнта в суді, є консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства. Реалізація цього напрямку діяльності адвоката в адміністративному судочинстві впливає зі ст. 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», згідно якої до видів адвокатської діяльності віднесено: 1) надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності

²³ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

²⁴ Бережна Є.В. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. С. 17-18.

²⁵ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави; 2) складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру²⁶. Особливість консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства полягає в тому, що адвокат при наданні клієнту правової допомоги, як правило, не вступає у правовідносини з іншими особами, окрім самого клієнта, а дії адвоката при його здійсненні мають юридичне значення лише у межах його правовідносин з клієнтом²⁷.

На думку Д.П. Фіолевського, здебільшого саме з консультаційної роботи починаються всі інші види юридичної практики: надання порад, довідок, складання юридичних паперів та документів, досягнення згоди про подальшу співпрацю, укладення угод про провадження тих чи інших справ в суді тощо – усе це результат роботи адвоката з надання пересічної консультації²⁸.

У науці консультування визначається або ж як спілкування адвоката з клієнтом з приводу інформування останнього про способи юридичного вирішення справи, у зв'язку з чим метою консультування є надання клієнту вичерпної інформації щодо питань, які його цікавлять, або ж як процес взаємодії адвоката і довірителя з приводу проблеми останнього і з метою виявлення можливих правових варіантів її розв'язання та їхніх наслідків, з'ясування шляхів і способів реалізації обраного варіанта розв'язання проблеми, чи вид юридичної допомоги, що полягає у роз'ясненні довірителям (як правило, після ознайомлення з різними фактичними обставинами справи) способів захисту та реалізації їх прав на підставі діючого законодавства чи правозастосовної практики шляхом формування рекомендацій по вирішенню існуючих правових проблем²⁹.

Водночас слід зауважити, що адвокат в адміністративному судочинстві в межах консультування може також надати інформацію щодо врегулювання спору за участю судді та примирення сторін. Процедура врегулювання спору за участю судді проводиться за згодою сторін до початку розгляду справи по суті. Метою врегулювання спору за участю судді є виключно спроба вирішити спір між сторонами до початку судового розгляду з метою економії часу та судових витрат сторін, обрання сторонами можливих спільних варіантів вирішення спору, які забезпечать заощадження часу та уникнення додаткових витрат на примусове виконання рішення³⁰. Процедура примирення сторін передбачає оперативне врегулювання правової суперечки між сторонами у випадку, коли сторони готові до досягнення консенсусу, і може бути розпочата тільки за клопотанням учасника у справі, тобто за

²⁶ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

²⁷ Бакайнова Н.М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. С. 236.

²⁸ Фіолевський Д. П. Адвокатура: підручник. Донець, ун-т економіки та права, каф. держ.-правових дисциплін. Донецьк: ДонУЕП, 2006. С. 88-89.

²⁹ Бакайнова Н.М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. С. 236.

³⁰ Оніщик Ю.В., Абдукадірова К.Е. Процедури вирішення митних спорів в адміністративному судочинстві України. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 8. С. 9.

добровільним волевиявленням обох сторін. Примирення сторін може бути застосоване на будь-якій стадії розгляду і вирішення справ з публічно-правових спорів³¹. У зв'язку з цим в межах консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства доцільно розглядати такі способи вирішення публічно-правових спорів як врегулювання спору за участю судді та примирення сторін.

Отже, в результаті консультування суб'єкти адміністративного судочинства отримують обґрунтовану правову позицію адвоката щодо конкретної ситуації у сфері публічних правових відносин.

ВИСНОВКИ

Захист, представництво, консультування – основні напрямки діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. Адвокат як захисник здійснює захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, з поєднанням як норм КУпАП, так і норм КАС України. Адвокат як представник в адміністративному судочинстві здійснює процесуальні дії в межах наданих йому повноважень від імені та в інтересах клієнта. Наслідком консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства є отримання обґрунтованої правової позиції щодо конкретної ситуації у сфері публічних правових відносин. Захист та представництво як напрямки адвокатської діяльності доцільно удосконалити. Участь адвоката у справах про адміністративні правопорушення в порядку адміністративного судочинства потребує суттєвого узгодження норм КУпАП, Митного кодексу України, КАС України щодо діяльності адвоката як захисника. Участь адвоката як представника в адміністративному судочинстві має бути чітко розмежована з іншими видами представництва в КАС України.

АНОТАЦІЯ

Розглянуто правові засади діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. Зазначено, що захист, представництво, консультування – основні напрямки діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. Встановлено, що адвокат як захисник здійснює захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, з поєднанням як норм КУпАП, так і норм КАС України. З'ясовано, що адвокат як представник в адміністративному судочинстві здійснює процесуальні дії в межах наданих йому повноважень від імені та в інтересах клієнта. Визначено, що наслідком консультування адвокатом суб'єктів адміністративного судочинства є отримання обґрунтованої правової позиції щодо конкретної ситуації у сфері публічних правових відносин. Констатовано, що захист та представництво як

³¹ Оніщук Ю.В., Абдукадірова К.Е. Процедури вирішення митних спорів в адміністративному судочинстві України. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 8. С. 9.

напрямки адвокатської діяльності доцільно удосконалити. Участь адвоката у справах про адміністративні правопорушення в порядку адміністративного судочинства потребує суттєвого узгодження норм КУпАП, Митного кодексу України, КАС України щодо діяльності адвоката як захисника. Участь адвоката як представника в адміністративному судочинстві має бути чітко розмежована з іншими видами представництва в КАС України.

Література:

1. Провадження у справах з митних спорів в адміністративному судочинстві України: монографія / Ю. В. Оніщик, М. М. Толстолуцька; за ред. д-ра юрид. наук, професора Ю. В. Оніщика. Херсон: Олді+, 2022. 166 с.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
3. Бітов А.І. Характеристика процесуальної форми адміністративного судочинства. *Актуальні проблеми політики*. 2012. Вип. 46. С. 330–339.
4. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>.
7. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
8. Лисенко Ю.О. Представництво в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 213 с.
9. Бакаянова Н.М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. 487 с.
10. Бережна Є.В. Правовий статус адвоката як учасника адміністративного процесу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. 23 с.
11. Оніщик Ю.В., Абдукадірова К.Е. Процедури вирішення митних спорів в адміністративному судочинстві України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 8. С. 8–11.
12. Фіолевський Д. П. Адвокатура: підручник. Донець. ун-т економіки та права, каф. держ.-правових дисциплін. Донецьк: ДонУЕП, 2006. 329 с.

Information about the author: Onishchuk Yuriy Vitaliyovich,

Doctor of Laws, Professor,
Manager of the law office “Yuriy Onishchuk”,
Head of Department of Private and Public Law
Kyiv National University of Technologies and Design
2, Mala Shyianovska (Nemyrovycha-Danchenko) str., Kyiv, 01011, Ukraine